

Bevarandeplan för Natura 2000-område Dagstorps mosse

SE 0430044

pSCI beslutat av Regeringen 1995-12.

SCI fastställt av EU-kommissionen 2004-12.

Bevarandeplan kungjord av Länsstyrelsen i Skåne län 2005-12-16.

Kommun: Kävlinge
Läge: 3 km NV Kävlinge
Markägare: Statens naturvårdsverk
Areal: 5,7 ha

Dagstorps mosse är förutom ett Natura 2000-område också:

- av riksintresse för naturvård M:N50
- i Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet
- i Ängs- och hagmarksinventeringen 1990 (klass 1)
- i dåvarande Malmöhus läns Naturvårdsprogram 1996
- i Naturvårdsprogram Kävlinge kommun 2002
- i kommunens Översiktsplan 2002
- naturreservat sedan 1992.

Vad betyder Natura 2000?

Natura 2000-områdena ska bidra till att skyddsvärda naturtyper och arter får ett långsiktigt bevarande. Att en mark brukas på ett lämpligt sätt är i många fall en förutsättning för att skyddsvärda naturtyper och arter ska kunna bevaras.

Bevarandeplanen ska peka ut naturvärdena för ett område och beskriva vad som krävs för att värdena långsiktigt ska finnas kvar.

Naturtyper enligt Natura 2000

Områdets naturtyper (se tabell 1 och bilaga 1) konstaterades vid fältbesök 2002.

Tabell 1. Naturtyper i Dagstorps mosse med arealer 2002. Natura 2000-koder inom parentes.

Naturtyp	Areal (ha)
* Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270; SF)	0,4
Fuktäng med blååtåtel eller starr (6410)	0,8
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	0,8
Rikkärr (7230)	0,2
Totala arealen naturtyper:	2,2

*=prioriterad naturtyp enligt Natura 2000

Bevarandesyfte och bevarandemål

Det övergripande bevarandesyftet är att upprätthålla ovan nämnda naturtyper i gynnsam bevarandestatus inom den biogeografiska regionen. För Dagstorps mosse innebär detta följande bevarandemål:

Areal

- De geografiska utbredningarna av fuktäng (6410), intermediärkärr (7140) och rikkärr (7230) ska vara minst 0,7, 0,7 respektive 0,2 hektar. Kalkfuktängen ska utgöra minst 0,4 hektar av arealen fuktäng.

Struktur och funktion

- Vegetationen i fältskiktet ska domineras av lågvuxna hävdgynnade arter typiska för betes- och slåttermark.
- Förekomsten av konkurrenskraftiga ohävdarter såsom t. ex. älgört och rosendunört ska reduceras.
- Dagstorps mosse ska hållas fritt från träd och buskar. Krontäckningen ska vara <1%.
- Den långsiktiga förekomsten av fuktäng och kärr ska säkerställas genom att hålla en hög grundvattennivå med god vattenkvalitet utan tillförsel av näringsämnen.

Typiska arter

- De typiska kärleväxtarterna för låglandsgräsmark (t. ex. jordtistel, liten blåklocka, rödkämpar, svartkämpar), fuktäng (t. ex. gökblomster, hirsstarr, majviva, vildlin, ängsnycklar, ängsvädd) och rikkärr (t. ex. axag, kärrknipprot, majviva, näbbstarr, ängsnycklar) ska förekomma i livskraftiga populationer i området.

Framtida uppföljning av planen kan medföra att nuvarande bevarandemål ändras och att nya mål läggs till.

Beskrivning

Områdesbeskrivning

Dagstorps mosse består av betade rikkärr med omgivande fuktängar i ett intensivt brukat odlingslandskap strax utanför Kävlinge. Berggrunden utgörs av krita vilken är överlagrad av isälvsand och torv. Den flacka betesmarken sluttar svagt ner mot Välabäcken i norr och ett källflöde bryter fram söder om den nedlagda järnvägen som skär igenom området. Dagstorps mosse har lång kontinuitet som hävdad mark och stora delar brukades som äng fram till 1920-talet¹. Den östra delen brukades som åker fram till 1985. Den långa kontinuiteten som betes- och slåttermark är troligen en av orsakerna till att partierna med kalkfuktäng och rikkärr är artrika med flera nationellt rödlistade arter (bilaga 2).

Naturtyper

De artrika låglandsgräsmarkerna (6270) består framförallt av rödvensäng med arter såsom daggkåpor, maskrosor, röllika, vitklöver, röd- och svartkämpar. Fuktängarna (6410) utgörs till största delen av kalkfuktäng med arter såsom darrgräs, hirsstarr, jordtistel, kärrknipprot, majnycklar och slankstarr men även av blåtåtel/lågstarräng som domineras av blåtåtel eller hundstarr. Stora partier utgörs av högörtäng som domineras av älgört, knapp- och veketåg. De intermediära kärren (7140) domineras av flaskstarr, sjöfräken, vass, veketåg samt arter såsom fackelblomster, kärtistel, strätta och älgört. Rikkärret (7230) är artrikt och innehåller bl. a. axag, blåtåg, flaskstarr, källvide (en högvuxen form av blekvide), kärrälting, majviva, svarttåg, trubbtåg, älgört och ängsnycklar.

Rödlistade arter

I bilaga 2 redovisas de arter i Dagstorps mosse vars överlevnad inte är långsiktigt säkrad i Sverige enligt ”Rödlistade arter i Sverige 2005”.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

Ett nära samarbete mellan berörda myndigheter och den som äger eller brukar en mark är en av de viktigaste förutsättningarna för att ett områdes värdefulla livsmiljöer och arter ska finnas kvar.

Förutsättningar för att säkerställa den långsiktiga existensen av fuktäng, intermediärkärr och rikkärr i området är en bibehållen hög grundvattennivå med god vattenkvalitet och

---

¹ Gamla ekonomiska kartan från år 1913.

utan tillförsel av näringsämnen. De öppna markerna måste hävdas med bete och/eller slåtter och hållas öppna utan träd och buskar. I naturtyper med gynnsam bevarandestatus ska de typiska arterna förekomma i långsiktigt livskraftiga populationer.

Ytterligare information om naturtyper i tabell 1 kan hämtas från Naturvårdsverkets art- och biotopvägledningar under rubrikerna "Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus" och "Ekologiska krav". Se Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se.

Risk för skada

De största riskerna för områdets naturtyper är:

- igenväxning, alltför tunga djur och gödsling.
- användande av avmaskningsmedel med likartad miljöpåverkan som avermectin.
- förändring av hydrologin i eller utanför området.
- övergödning eller annan förorening av grund- och ytvatten.
- gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar.
- bebyggelse, vägar, anläggningar och annan markexploatering och markanvändningsförändring i angränsande områden.

Rikkärr och kalkfuktäng hotas i dagens landskap av igenväxning, torrläggning samt exploatering. Många våtmarksberoende växt- och djurarter som är knutna till kärr och fuktäng har under det senaste århundradet minskat drastiskt eller försvunnit helt i landskapet. Under denna period har många extremrikkärr försvunnit från Skåne. Dagstorps mosse har idag en unik flora och fauna där sällsynta djur och växter fortfarande förekommer i relativt stora populationer. Under 1900-talet har det skett intensiva dikningar i området vilket har påverkat hydrologin och delvis torkat ut partierna med kärr. Hela området påverkas även av en ständig näringstillförsel från omkringliggande åkrar och indirekt genom luftens kvävednedfall.

Floran och faunan i Dagstorps mosse har under århundraden gynnats av årlig slåtter och djurens betande. För att bevara de höga naturvärden som finns i Dagstorps mosse måste de öppna fd slåtterängarna årligen hävdas med bete och/eller lieslätter. Stora partier utgörs av högörtäng som kan betecknas som en igenväxningsfas av fuktängen och troligen är ett tecken på att marken bitvis har alltför svag hävd. En otillräcklig framtida lönsamhet för djurhållning (och slåtter) på ögödslade naturgräsmarker är ett långsiktigt hot. Tillgången på betande djur kan därmed på sikt bli en begränsning för att kunna uppnå den eftersträlvade hävden på Dagstorps mosse.

Flera hotade arter, bl. a. stor ögontröst och svarttåg, har försvunnit eller riskerar att försvinna på grund av uttorkningen i området orsakat av järnvägsvallen.

Ytterligare information om naturtyper i tabell 1 kan hämtas från Naturvårdsverkets art- och biotopvägledningar under rubriken ”Hotbild”. Se Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se.

Bedömning av bevarandestatus

Vid fältbesök 2002-08-30 bedömdes bevarandestatusen för områdets naturtyper (se tabell 2).

Tabell 2. Bevarandestatus 2002 för områdets naturtyper.

Naturtyp	Bevarandestatus
* Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ (6270; SF)	Gott bevarande
Fuktäng med blåtåtel eller starr (6410)	Gott bevarande
Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	Gott bevarande
Rikkärr (7230)	Gott bevarande
* prioriterad naturtyp enligt Natura 2000	

Skydd och bevarandeåtgärder

Ingrepp som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område kräver tillstånd av länsstyrelsen enligt 7 kapitlet 27-29 § miljöbalken. Detta gäller oavsett om ingreppet sker inom eller utanför ett Natura 2000-område. Bevarandeplanen ska också fungera som underlag för bedömningen av om tillstånd behövs och om tillstånd kan ges.

Markägare har rätt till ersättning om tillstånd inte kan ges och Natura 2000 innebär avsevärda begränsningar i pågående markanvändning inom den berörda delen av fastigheten. Mer information finns i Naturvårdsverkets broschyr ”Natura 2000 Värdefull natur i Sverige” och på Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se.

Skydd

Dagstorps mosse avsattes som naturreservat 1992-12-08.

Omgivande marker ska skyddas mot exploatering, grundvattensänkande åtgärder mm med stöd av gällande lagstiftning (plan- och bygglagen, miljöbalken med flera lagar).

Bevarandeåtgärder

Staten har det övergripande ansvaret för skötseln av Natura 2000-områden och för att bevarandemålen uppnås. En förutsättning för att nå målen är ett gott samarbete mellan staten och den/dem som äger eller brukar marken. Om skötseln av ett Natura 2000-område orsakar merkostnader för en markägare eller arrendator kan ersättning fås, till exempel miljöersättning för betesmarker. Markägaren kan även skriva skötselavtal med Länsstyrelsen. Mer information om regler, ansvar och ersättningar i samband med

Natura 2000 finns i Naturvårdsverkets broschyr "Natura 2000 Värdefull natur i Sverige" och på Naturvårdsverkets webbplats www.naturvardsverket.se.

Skötselplan utfärdades för Dagstorps mosse 1992-12-08.

Åtgärdsplan (1 plan) inom Miljö- och landsbygdsprogrammet upprättades för hela området 2002.

Restaureringsåtgärder

- För att återställa hydrologin i området bör möjligheten att avlägsna banvallen och att ta bort dräneringsrör övervägas.
- Vid behov slåtter och eventuellt tidig slåtter för att reducera mängden ohävsvegetation på framförallt högörtängen med älgört och rosendunört.
- Avverkning av träd framförallt björk inom området. Enstaka stora hagtorna bör sparas.

Löpande skötsel

- Fortsatt hävd med bete av, om möjligt, nötkreatur annars häst i hela betesmarken. Vegetationen bör vara nerbetad vid betessäsongens slut. Uppnås inte detta bör marken fällindelas för att erhålla ett hårdare betestryck alternativt putsas.
- Sambete med olika djurslag är önskvärt.
- Ohävsvegetationen med rosendunört, veketåg och älgört bör reduceras med ett hårdare betestryck och/eller tidig slåtter.
- Vid behov slyröjning. Var dock försiktig vid röjning av viden så att källvidet inte tas bort av misstag.

Inom ramen för skötseln av växtplatsen för svarttåg bör ingå år då arten under tillfällig betesfred ges möjlighet till rik blomning med fröproduktion och därmed möjlighet att av egen kraft kunna expandera.

Viktigt att tänka på

Alla som planerar att utföra en åtgärd som man tror kan påverka ett områdes naturvärden ska på ett tidigt stadium kontakta Länsstyrelsen. Det underlättar eventuell tillståndsprövning som Länsstyrelsen ska göra. När det gäller åtgärder på skogsmark ska istället Skogsvårdsstyrelsen kontaktas.

Uppföljning

1. Kontroll av naturtypernas areal, struktur och funktion och typiska arter vart 5-6 år.
2. Inventering av hotade/sällsynta arters (bilaga 2) förekomster ska utföras.
3. Sammanställning och utvärdering av skydd och meddelade tillstånd.
4. Årlig rapport om reservatets skötsel.

Övrigt

Bevarandeplanen gäller tills vidare. Bevarandeplanen kommer att revideras om ny kunskap ger anledning till det.

Miljö- och landsbygdsprogrammets ersättningar utgår för skötseln för delar av Dagstorps mosse. I åtgärdsplanen för området har skötselvillkoren fastställts. Åtgärdsplanen gäller t o m 2005.

Referenser

- Fernström, K. 1993. Naturvårdsplan för Kävlinge kommun. Miljönämnden (underlagsdel).
Gärdenfors U. (ed.) 2005. Rödlistade arter i Sverige 2005. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Löfroth M. (ed.) 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 2000. Naturvårdsverket. Naturvårdverket förlag.
Länstyrelsen i Skåne län. 1996. Från Sandhammaren till Kullaberg - Naturvårdsprogram för f.d. Malmöhus län.
Naturvårdsprogram, Kävlinge kommun. 2002. Miljö & teknik. Kävlinge kommun.
Nordiska Ministerrådet. 1994. Vegetationstyper i Norden. (ed. Lars Pålsson). TemaNord 1994:665. Nordiska Ministerrådets sekretariat.
Torle, C. 1990. Naturinventering i Kävlinge kommun. Ekologgruppen.
Översiktsplan, Kävlinge kommun. 2001. Miljö & teknik. Kävlinge kommun. (utställningsversion)

Bilagor

1. Karta med naturtyper enligt Natura 2000.
2. Rödlistade arter.

Upprättad av Länsstyrelsen i Skåne län
Planförfattare: Gabrielle Rosquist.
Senast reviderad 2005-12-11 av Anette Cerne

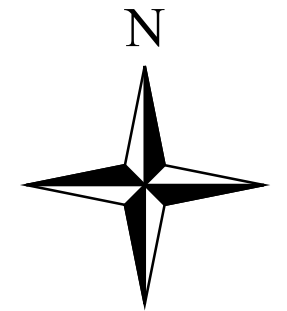

Bilaga 2 Rödlistade arter

Artgrupp	Hot-kategori*	Namn	Vetenskapligt namn
Fuktäng (6410)			
- Kärlväxter	VU	honungsblomster	<i>Herminium monorchis</i>
	NT	majnycklar **	<i>Dactylorhiza majalis</i>
	NT	granspira	<i>Pedicularis sylvatica</i>
Rikkärr (7230)			
- Kärlväxter	CR	svarttåg **	<i>Juncus anceps</i>
	VU	källgräs **	<i>Catabrosa aquatica</i>
	VU	källblekvide ***	<i>Salix hastata</i> ssp. <i>vegeta</i>
	NT	blåtåg **	<i>Juncus inflexus</i>
Övriga		landmollusker ***	
CR Akut hotad, VU Sårbar, NT Missgynnad			
*Enligt Gärdenfors 2005			
** Uppgifter hämtade från Rödlistan 2000, databas 2003			
** Naturvårdsprogram i Skåne län 1996			

Bilaga 1. Natura 2000-området Dagstorps mosse med naturtyper enligt Natura 2000.

- Natura 2000 - habitat (SCI)
- Naturtyper dagstorps mosse_050715_miakri.shp
- 6270 Artrika torra-friska låglandsgräsmarker av fennoskandisk typ
- 6410 Fuktängar med blåttåtel eller starr
- 7140 Öppna svagt välvda mossar, fattigkärr, intermediära kärr och gungflyn
- 7230 Rikkärr
- Annan naturtyp
- Kulturbetesmark
- Övriga fuktängar
- Stenröse med buskar och träd
- Buskgrupper
- Åker
- Tomt
- Övrigt

